

הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א

בענין ד"א של אדם קונות לו

מאויציו כדכתיב צדה"א י"ח ומטבחת ומצון ערי הדדעור לקח דוד נחשת רצה מאד צה עשה שלמה את ים הנחשת ואת העמודים ואת כלי הנחשת וגו' וישלח את הדורס וגו' וכל כלי זהב וכסף ונחשת גם אותם הקדיש המלך דוד לה' עם הכסף והזהב אשר נשא מכל הגויים מאדום וממואב ומצני עמון ומפלשתים ומעמלק) ר' יונה אמר רב הושיעא צעי מה חנן קיימין אס צחוך ארבע אמות עשיר הוא (אס דוד הקדישן אחר שכבר זכה צהן א"כ למה אמר ואני צעני אחר שיש לו כ"כ הרצה אינו עני) ואס צחוך לארבע אמות ויש אדם מקדיש דבר שאינו שלו וקיימנוה צמקדיש ראשון ראשון (דהיינו מיד שנכנס לד"א זכה צשביל הקדש ולא צשביל עצמו ולכן קרי לי צעניי ומה שעשה כן מפרש צילקוט וצספרי פ' שופטים שלא רצה לזכות לעצמו שלא לעבור על הללו של לא ירצה לו כסף וזהב אצל עצור הקדש מותר להרצות ע"ש וצפי' הר"ד פרדו ז"ל על הספרי). עכ"פ שמעי' מינה דד"א של אדם קונות אמר ר' יוחנן זו צגיטין (קונין ד"א) משא"כ צמתנה רוצה דר' יוחנן (רצותא אשמעי' ר' יוחנן דאפי' צמתנה אין ד"א קונות וכ"ש צמליאה) רוצה דר"ל (ר"ל אשמעינן רצותא דאפי' צמליאה זכו ד"א כ"ש צמתנה וכדמפרש ואזיל) רוצה דר' יוחנן מה אס מתנה שזוכה צה מדעת אחרת אינו זוכה מחוך ד"א מליאה שאינו זוכה צה מדעת אחרת לא כ"ש רוצה דר"ל מה אס מליאה שאינו זוכה צה מדעת אחרת ד"א זוכות לו מתנה שזוכה צה מדעת אחרת לא כ"ש ע"כ הי'.

הרי מצואר דלר"ל משום אצא כהן צרדלא זוכה גם צמתנה דלא כרש"י לכן פי'

בב"מ י' א' אמר ר"ל משום אצא כהן צרדלא ארבע אמות של אדם קונות לו צכל מקום מ"ט תקינו רבנן דלא אחי לאנצוי פירש"י קונות לו אס יש סביבותיו דבר הפקר אין אחר רשאי לתופסו וכתבו הראשונים (עי' צסטמ"ק שם) דדעת רש"י דדוקא צדצר של הפקר תקנו ד"א דשייך טעמא דלא ליחו לאנצוי אצל צמקח וממכר ומתנה אין ד"א קונות דלא שייך שם טעמא דלא ליחו לאנצוי והא דמהני ד"א צגט צדחנן צגיטין ע"ח א' הי'ה עומדת צרה"ר וזרקו לה קרוב לה מגורשת קרוב לו אינה מגורשת ואמר' צגמ' ה"ד קרוב לו וה"ד קרוב לה אמר רב ד"א שלו זהו קרוב לו ד"א שלה זהו קרוב לה פירש"י דאמר' צשנים אוחזין דד"א של אדם קונות לו כ' התוס' צצ"מ דהתם תקנו משום עיגונא והא דקחני התם וכן לענין קדושין מפרש צגמ' משום דכתיב וילאה והי'ה והיינו אגב דצעו לתקוני צגיטין משום עיגונא לא רצו לחלק בין גיטין לקדושין דכתיב וילאה והי'ה והי'ה והוקשו לכל דבר ותקנו גם צקדושין אגב גיטין והא דחנן התם וכן לענין החוב מסיק שם צגמ' דמיירי דא"ל זרוק לי חובי צתורת גיטין והפטר זו שיטת רש"י ז"ל

והק' הראשונים (עי' רמב"ן ורשב"א וריטב"א וחי' הר"ן) על רש"י מירו' פאה פ"ד ה"צ וגיטין פ"ח ה"ג ר"ש צן לקיש משום אצא כהן צרדלא אדם זוכה לחצרו צמליאה מ"ט ואני צעניי הכינוחי לצית ה' זהב ככרים מאה אלף וכסף אלף אלפים ככרים ולנחושט ולצרול אין משקל כי לרוב הי'ה ועצים ואצנים הכינוחי ועליהם חוסיק (דוד צוה כן לשלמה צנו שהכין עצור ציהמ"ק משלל שלקח צמלחמה

הראשונים דאע"ג דעיקר הטעם דלא ליחזי לאינצויי מ"מ לא פלוג רבנן וכיון שהוצרכו לתקן משום מציאה תקנו ג"כ במקח וממכר ובמתנה והרמב"ן כתב דלגמ' דידן גם ר' יוחנן ס"ל דד"א קונות מדקאמר ר' יוחנן בצ"מ י"א ב' קטנה יש לה ד"א ומ"ש בגיטין ע"ח ב' לגיטין אמרו ולא לדבר אחר קאי אהא דא"ר יוחנן שם קרוצ לו אפי' מאה מיל ע"ז קאמר דזה רק בגיטין אבל בד"א מודה ע"ש וע"ש בחוס' שחירטו בע"א,

ויש ליישב שיטת רש"י דלא ניחא לי' לומר כן דא"כ מאי קאמר בירו' דר' יוחנן קאמר רבותא דאפי' במתנה שאין זוהי מדעת אחרת אין ד"א קונות כ"ש במציאה אדרבה במציאה איכא טעמא דלא ליחזי לאינצויי ובמתנה ל"ש זה וכן ר"ל דקאמר רבותא במציאה וכ"ש

במתנה אדרבה במציאה שייך טעמא דלא ליחזי לאינצויי ולא במתנה ולכן ס"ל לרש"י דלגמ' דידן דמפרש טעמא דלא ליחזי לאינצויי באמת ל"ש זה רק במציאה ולא צמו"מ ומתנה.

אבל הירו' דיליף לה מקרא דואני צעני הכינותי ושם לא שייך כלל טעמא דלא ליחזי לאינצויי דהא קי"ל בסנהדרין כ' ב' אונות מלכים למלכים וגם שאר ביזה מחנה למלך ובודאי דהע"ה לא לקח מה שאין מגיע לו וא"כ לא שייך כלל דאחי לאינצויי דאפי' כבר זכה בו אחר נריך ליחזי למלך וע"כ דהירו' ס"ל דהל"מ הוא דד"א קונות וילפא מהאי קרא וא"כ כ"ש במתנה דדעת אחרת מקנה בודאי מהני אבל לגמ' דידן דטעמא משום אינצויי זה ל"ש רק במציאה ולא צמו"מ ומתנה.

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן ההכנה

זכרון מרדכי > לזכר רבי אביגדור מרדכי קרטמן > אברכי כולל חזון איש עמוד מס': 49 הודפס ע"י אוצר החכ